

EKSPORT FRA HORDALAND I 2017

VIKTIGSTE EKSPORTMARKEDER OG BETYDNING FOR SYSSELSETTING

Menon-notat 101-11/2018

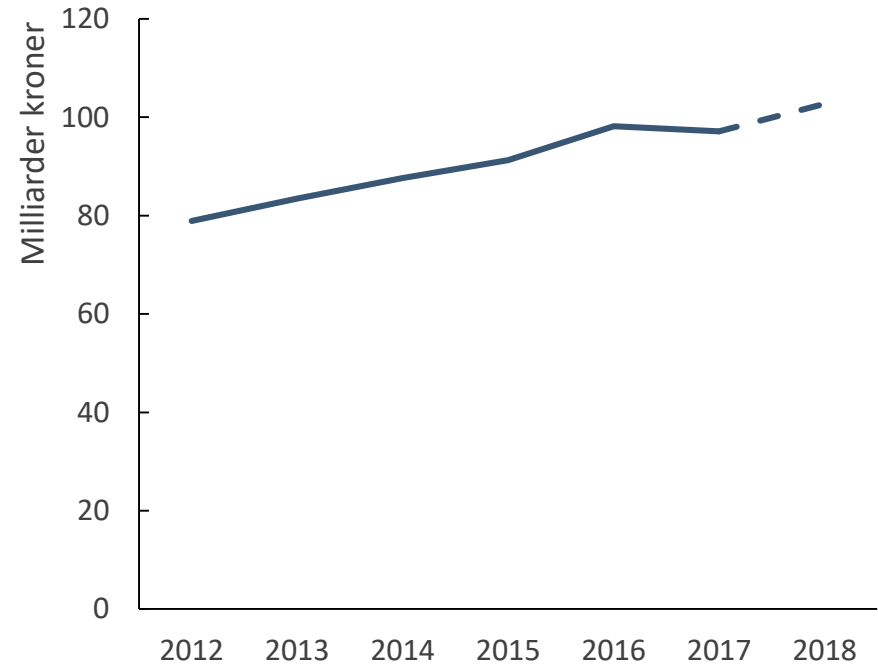
Av Jonas Erraia, Anders Helseth og Sveinung Fjose

Hordaland var i 2017 det fylket som hadde nest høyest eksport totalt og fjerde høyest eksport per innbygger. Ifølge Menons beregninger var totale eksportinntekter utenom olje og gass fra Hordaland på nesten 100 milliarder kroner i 2017. Det tilsvarer om lag 567 000 kroner per sysselsatt i næringslivet i Hordaland.

Eksport legger grunnlag for verdiskaping og sysselsetting. Menon beregner at eksporten fra Hordaland la grunnlag for om lag 70 000 arbeidsplasser i 2017 på nasjonalt plan.

Det er fra maritim næring, som inkluderer leverandørindustrien til olje og gass, Hordaland henter mest eksportinntekter. Samtidig er det også betydelig eksport fra havbruk, kraftbasert industri og reiseliv.

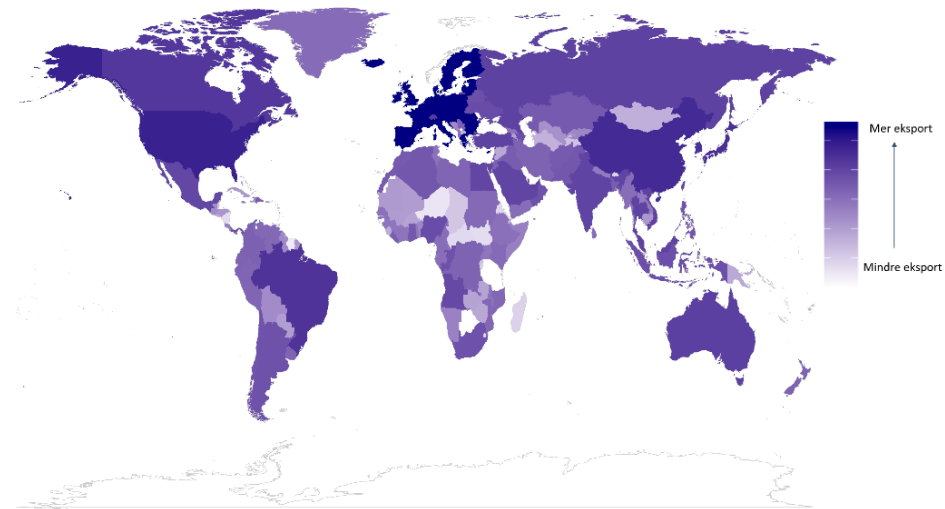
Figur 1: Hordaland. Eksportutvikling. 2012 til 2018.
Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Hordaland eksporterer til alle de største eksportmarkedene. Størst er imidlertid eksportinntektene fra EU/EØS. Over 60 prosent av total eksport fra Hordaland gikk i 2017 til det europeiske indre marked. Storbritannia er det landet i EU/EØS Hordaland eksporterer mest til, med en samlet eksport på i overkant av 9 milliarder kroner.

Figur 2: Verdenskart over eksport fra Hordaland i 2017

Kilde: SSB og Menon Economics 2018

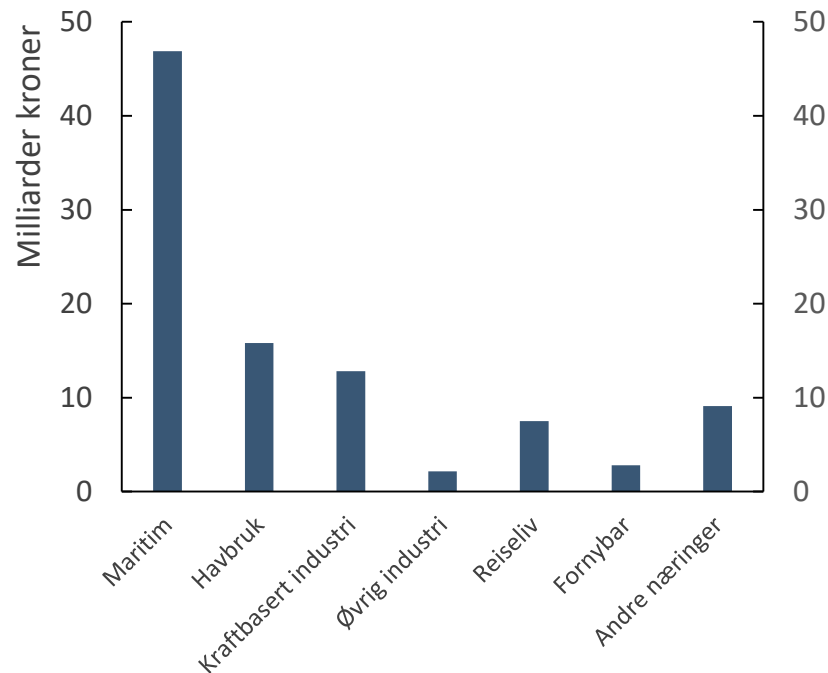

Eksport fordelt på næringer og land

Det er fra maritim næring, som inkluderer leverandørindustrien til olje og gass, Hordaland henter mest eksportinntekter. Samtidig er det også betydelig eksport fra havbruk, kraftbasert industri og reiseliv.

Metode for måling og beregning av næringsfordelt eksport er vist i vedlegg 1 til rapport om eksport på nasjonalt nivå, «Fylkes- og kommunefordelt eksport i 2017. Betydning for sysselsetting».

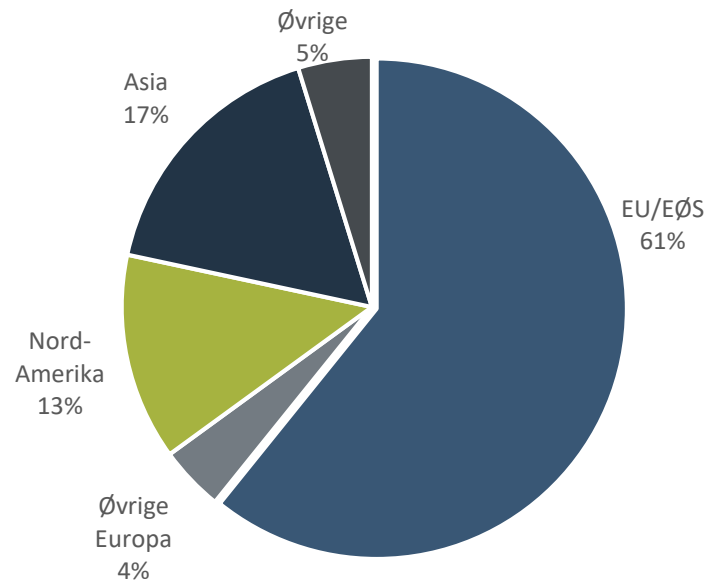
Figur 3: Næringsfordelt eksport fra Hordaland i 2017. Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Hordaland eksporterer til alle de største eksportmarkedene. Størst er imidlertid eksportinntektene fra EU/EØS. Over 60 prosent av total eksport fra Hordaland gikk i 2017 til det europeiske indre marked.

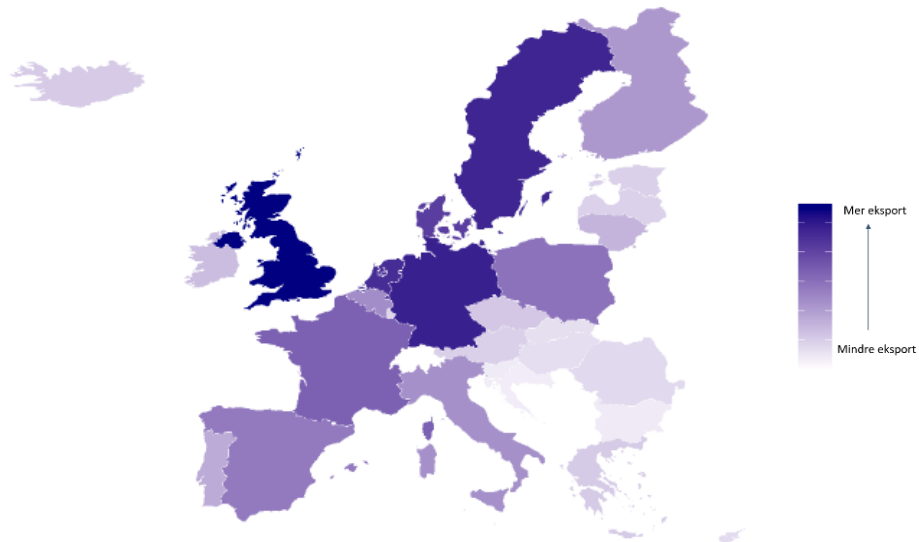
Sammenlignet med EU/EØS, er eksportinntektene fra Nord-Amerika og Asia betydelig mindre.

Figur 4: Eksport i Hordaland fordelt på viktigste geografiske eksportmarkeder i 2017. Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Tabellen viser eksporten fra Hordaland fordelt på land i det europeiske indre marked. Som det går frem av tabellen og kartet, er det særlig til Storbritannia, Tyskland og Sverige eksporten fra Hordaland gikk i 2017.

Figur 5: Eksport fra Hordaland til det indre marked fordelt på viktigste eksportland. Kilde: SSB og Menon Economics 2018

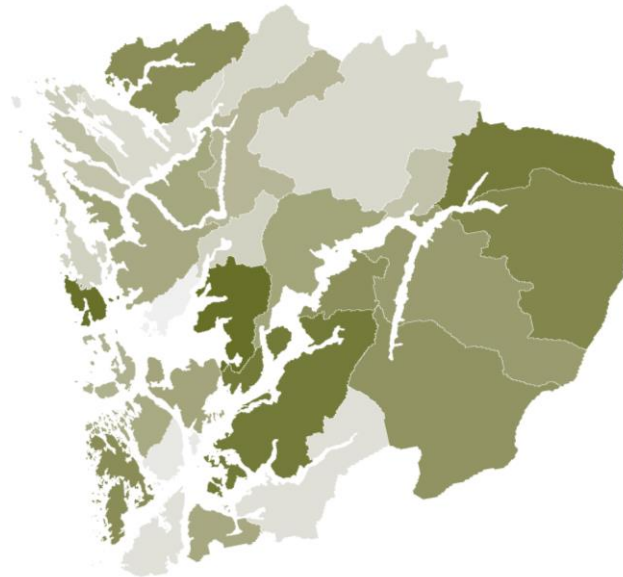
Land								
Eksport i mrd. kroner	9,6	7,3	8,4	7,2	5,6	3,9	3,0	14,4

Alle kommunene i Hordaland eksporterer

Figur 6: Total eksport i Hordaland i 2017 fordelt på kommuner. Kilde: SSB og Menon Economics

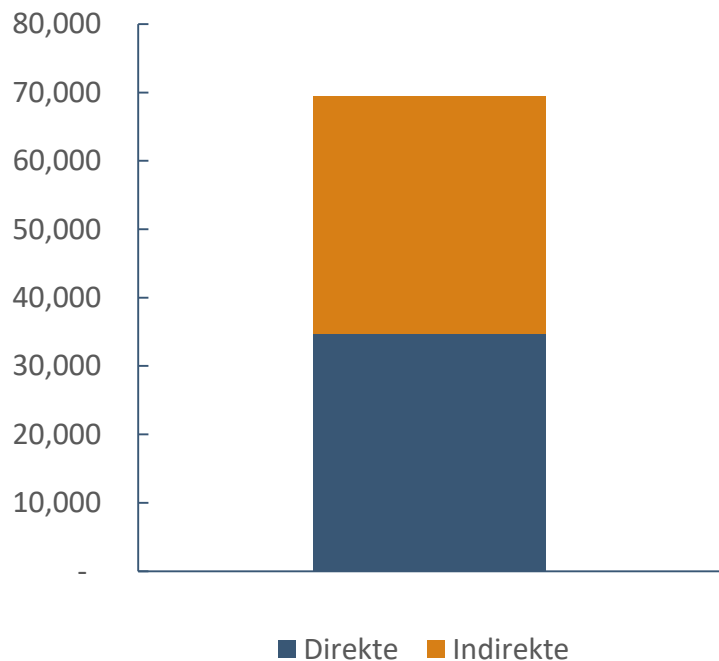

Figur 7: Eksport per sysselsatt i Hordaland i 2017 fordelt på kommuner. Kilde: SSB og Menon Economics

Figuren til venstre viser eksport fordelt på de ulike kommunene i Hordaland. Som det går frem av figuren, er eksporten særlig stor fra Bergen. Eksportintensiteten, målt ved kommunens eksport per sysselsatt i privat sektor, er mer spredt, men er høyest i Fusa og Sund.

Figur 8: Totale sysselsettingsvirkninger av eksport i Hordaland i 2017. Kilde: Menon Economics 2018

Aktivitet i næringslivet legger grunnlag for velferd og sysselsetting. Når bedrifter produserer varer og tjenester for eksport, kjøper de varer og tjenester fra andre bedrifter. Eksporten legger derfor grunnlag for sysselsetting ikke bare i eksportbedriftene, men også i leverandør-bedriftene til eksport.

Figuren viser sysselsettingsvirkninger av Hordalands eksport i 2017. Beregningene er gjort i ITEM, som er Menons ringvirkningsmodell. Eksporten fra Hordaland legger grunnlag for nær 70 000 arbeidsplasser. Om lag halvparten av disse er ansatt direkte i eksportbedriftene. De resterende er i leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører. De indirekte virkningene fordeler seg på Hordaland og andre norske fylker.

I tillegg til sysselsetting i næringslivet, legger eksporten fra Hordaland også grunnlag for sysselsetting i offentlig sektor gjennom at det betales skatter og avgifter. Denne effekten er ikke beregnet.

Norsk næringsliv er omstillingsdyktig. Omstillingen i norsk næringsliv i etterkant av oljeprisfallet i 2014 er en tydelig illustrasjon på dette. Om eksporten skulle falle vil ikke sysselsettingen falle lineært med eksporten. Som følge av omstillingsevne vil reduksjon i et geografisk eller tematisk marked medføre at bedriftene vrir seg mot andre geografiske og tematiske markeder.

Videre vil bedriftene også ønske å beholde ansatte i omstillingsperioder. Ved behov for omstilling reduseres derfor overskuddet i bedriftene før antallet ansatte reduseres.

Sist men ikke minst, er det ikke gitt at en økning i eksporten nødvendigvis medfører en økning i sysselsettingen. Når oppdragsmengden øker, løses dette ofte ved at man utnytter maskiner til det maksimale, samtidig som man søker å øke effektiviteten i arbeidsprosessene. Deler av eksportinntekten slår da ut i økt lønn snarere enn økt antall arbeidsplasser. Vi sier derfor at eksporten legger grunnlag for sysselsetting – den skaper den ikke.

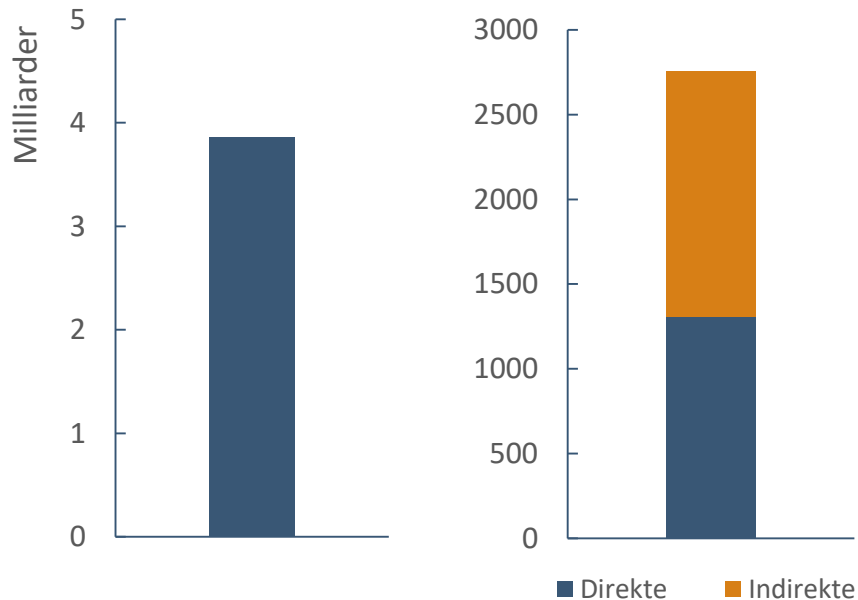
Ringvirkningsanalyser vil alltid være beheftet med usikkerhet. Sysselsettingseffektene er beregnet med bakgrunn i forholdet mellom omsetning og sysselsetting i en gjennomsnittlig bedrift, og hvor store innkjøp de i gjennomsnitt gjør fra sine underleverandører. Vi vet imidlertid at det er betydelige forskjeller i hvordan bedrifter er organisert og hvor mye de kjøper fra leverandører.

Denne usikkerhet vil især være relevant når vi beregner effekter på kommunenivå. Bakgrunnen for dette er at det kan være betydelig forskjell på hvordan bedriftene i den enkelte kommune er organisert og gjennomfører sine innkjøp og det nasjonale gjennomsnittet, som ligger til grunn for beregningene for kommunen.

Eksempler på kommunale ringvirkningsanalyser

Figur 9: Total eksport fra Kvinnherad i 2017 (venstre) og sysselsettingsvirkninger av eksporten (høyre).

Kilde: SSB og Menon Economics

Kvinnherad kommune

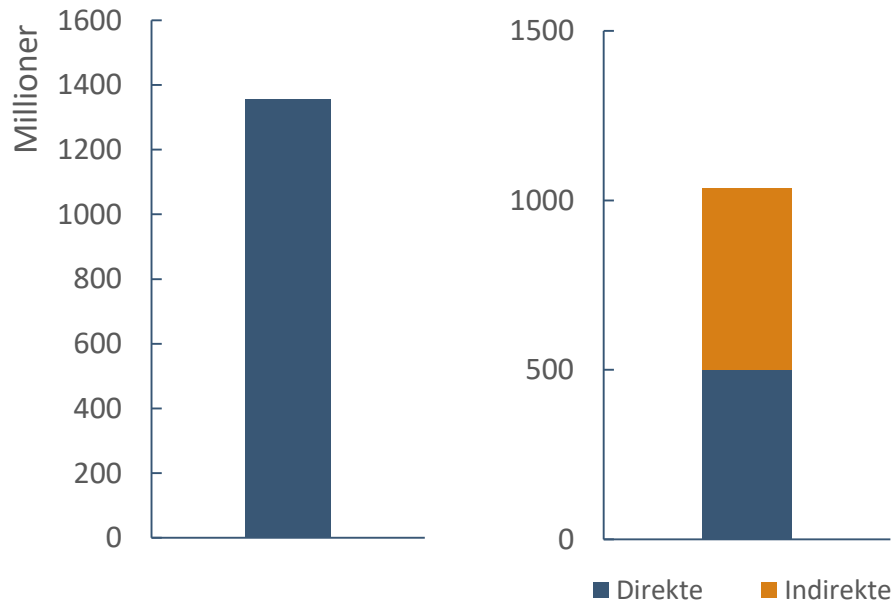

Ifølge Menons beregninger, var eksportinntektene fra Kvinnherad på om lag 4 milliarder kroner i 2017.

Eksporten legger ifølge Menons beregninger grunnlag for i overkant av 2 000 arbeidsplasser på nasjonalt plan. Om lag 1 300 av disse er i eksportbedriftene, og det resterende er i eksportbedriftenes leverandører og deres underleverandører.

Figur 10: Total eksport fra Austevoll i 2017 (venstre) og sysselsettingsvirkninger av eksporten (høyre).

Kilde: SSB og Menon Economics

Austevoll kommune

Ifølge Menons beregninger var eksportinntektene fra Austevoll i 2017 på om lag 1,4 milliarder kroner.

Eksporten legger ifølge Menons beregninger grunnlag for i overkant av 1 000 arbeidsplasser på nasjonalt plan. Om lag 500 av disse er i eksportbedriftene, og det resterende er i eksportbedriftenes leverandører og deres underleverandører.